

Beleid

Scholing en Begeleiding Masterpsychologen

Auteur	Miriam Huizenga, GZ-psycholoog Viva! Zorggroep
E-mail	m.huizenga@vivazorggroep.nl
Datum	14-11-2024
Bronnen	NIP handreiking: Inzet masterpsychologen in de ouderenzorg 2023, NIP beroepscode voor psychologen 2024, Toetsboek GZ-psycholoog 2018 (Rino, HCO GZ). Competentiescan Novicare v3.0.

Inleiding

Viva! Zorggroep wil haar masterpsychologen een goed en plezierig werk- en leerklimaat bieden. Om masterpsychologen te beschermen tegen een hoge belasting door de intensiteit en verantwoordelijkheid van het werk is het belangrijk voldoende begeleiding en scholing te verzorgen. Tevens wordt hiermee kwalitatief hoogwaardige zorg voor iedere bewoner binnen Viva! gewaarborgd. In dit stuk wordt beschreven hoe dit door middel van methodisch en doelgericht werken te bereiken.

Probleemstelling

De psycholoog behoort tot de kerndisciplines van de ouderenzorg. Het is daarom van belang dat zij beschikken over een hoog niveau van vakbekwaamheid. De masteropleiding en GZ-opleiding vormen gezamenlijk de basis voor een BIG geregistreerde Psycholoog. Ten onrechte wordt vaak aangenomen dat de GZ-opleiding een specialisatie of een extra bekwaamheid is. Het NIP vindt dat alle psychologen in de ouderenzorg minimaal moeten beschikken over een BIG-registratie als GZ-psycholoog. Binnen Viva! wordt slechts 30% van de begrote uren ingevuld door een GZ-psycholoog. Dit betekent dat het merendeel van de bewoners van Viva! onder de verantwoordelijkheid valt van masterpsychologen. Door gebrek aan gestructureerde begeleiding is er onvoldoende zicht op de vakbekwaamheid, talenten en behoeftes van de masterpsychologen.

Doelstellingen

- Master psychologen worden structureel, methodisch en doelgericht begeleid door GZ-psychologen. E.e.a. wordt vastgelegd in het MscPsy volgsysteem.
- Masterpsychologen worden in hun ontwikkeling gesteund door o.a.
  - Het aanbieden van scholingen bij erkende opleidingsinstituten
  - Maandelijks intervisie binnen de vakgroep
  - (Groeps-) Supervisie via de PgD
  - Het (gezamenlijk) kunnen volgen van workshops en webinars
  - Feedback krijgen op bepaalde kenmerkende beroepssituaties
  - Observatieel leren van de GZ-psycholoog

- Masterpsychologen kunnen de beschermde titel Psycholoog NIP voeren.
- Kwaliteit van zorg en behandeling voor bewoners, cliënten en teams binnen Viva! neemt toe.

Voorwaarden

- Alle GZ-psychologen in loondienst bij Viva! met een contract van 12 uur of meer zijn verplicht te participeren in het begeleiden van de masterpsychologen. Enkel in overleg met de manager behandeldienst kan hiervan afgeweken worden.
- Alle masterpsychologen zijn verplicht begeleiding volgens de voorgestelde methode te aanvaarden tot een minimaal niveau van vakbekwaamheid, zoals weergegeven in het MscPsy volgsysteem of totdat die PIOG wordt.
- De begeleiding die de masterpsycholoog krijgt wordt geregistreerd als productieve WLZ-uren: zij het als client-gebonden tijd, zij het als locatie gebonden tijd.
- De GZ-psycholoog die begeleiding biedt krijgt hiervoor niet declarabele uren op de werkverdeling.¹
- Masterpsychologen kunnen de titel Psycholoog NIP aanvragen. Hiervoor is lidmaatschap van het NIP een vereiste. De kosten die hiermee gemoeid zijn worden gedragen door Viva!
- GZ-psychologen krijgen de mogelijkheid zich te bekwamen in het geven van supervisie en begeleiding door middel van scholing en supervisie.
- Masterpsychologen volgen verplicht, en zo mogelijk binnen het eerste jaar na aanstelling, de volgende opleidingen: Begeleiding van verzorgende teams (pgd) en Basis cursus voor psychologen in de ouderenzorg (Gerion). De kosten worden gedragen door Viva! Na het eerste jaar is er overleg tussen de masterpsycholoog en diens begeleider om een passend scholingstraject te bepalen.
- De GZ-psycholoog begeleidt op afstand en heeft geen volledig zicht op het werk van de masterpsycholoog. Ook werkt die niet onder de directe leiding van de GZ-psycholoog. De GZ-psycholoog is daarmee niet inhoudelijk verantwoordelijk voor de werkzaamheden van de master psycholoog. (Beroepscode NIP 2024, artikel 30).

Uitvoering

Tijdslijn

- Januari – april 2024: beleidsstuk en competentiemethode finaliseren, taken verdelen onder de GZ-psychologen. *[Afgerond]*
- Januari – april 2024: masterpsychologen koppelen aan GZ-psycholoog en werkverdeling aanpassen. *[Afgerond]*
- Januari 2025: starten begeleiding masterpsychologen volgens het MscPsy volgsysteem. *[WB is inmiddels gestart voor alle masterpsychologen, maar nog niet volgens het MscPsyc volgsysteem]*

¹ De werkverdeling van de vakgroep Psychologie van Viva! bevat een rekenmodel waarmee de werkdruk die extra niet declarabele taken opleveren, wordt verdeeld over alle vakgroepleden i.p.v. alleen diegenen die de extra taken uitvoeren.

Middelen en budget *[Gerealiseerd voor 2024 en 2025]*

- Kosten lidmaatschap NIP
- Kosten scholing masterpsychologen
- Kosten scholing GZ-psychologen m.b.t. werkbegeleiding en supervisie geven

Evaluatie van dit beleid

- De vooruitgang in vakbekwaamheid is inzichtelijk d.m.v. het MscPsy volgsysteem
- Er is toename van het aantal masterpsychologen met de registratie Psycholoog NIP, wat iets zegt over het opleidingsniveau en ervaring van die masterpsycholoog.
- De tevredenheid met betrekking tot het werk- en leerklimaat bij Viva! kan uitgevraagd worden in het jaargesprek aan de masterpsycholoog, door de manager behandeldienst.
- De tevredenheid m.b.t. dit beleid kan per half jaar besproken worden in een overleg met de GZ-psychologen waarbij de manager behandeldienst aansluit.

Conclusie

Viva! Zorggroep wil haar masterpsychologen een goed en plezierig werk- en leerklimaat bieden. Daarbij komt dat de psycholoog behoort tot de kerndisciplines van de ouderenzorg.

Vakbekwaamheid is daarom onontbeerlijk. Masterpsychologen voldoen over het algemeen (nog)niet aan dat niveau van vakbekwaamheid. Simpelweg door een gebrek aan werkervaring onder begeleiding, supervisie en specifiek op de doelgroep gerichte scholing.

Met de in dit beleidsstuk voorgestelde methodische manier van werken aan competenties en vaardigheden zal de vakbekwaamheid binnen de vakgroep psychologie toenemen. Tevens bieden we masterpsychologen de mogelijkheid de registratie tot Psycholoog NIP te behalen en zich voor te bereiden op de GZ-opleiding. Dit maakt Viva! een aantrekkelijke werkgever.

Om dit beleid te kunnen implementeren zal er aan de voorwaarden moeten worden voldaan en zijn er financiële middelen nodig om de scholingen en registraties te kunnen bekostigen. Op individueel niveau kan de manager behandeldienst deze manier van werken evalueren in de jaargesprekken en op overstijgend niveau in overleg met de GZ-psychologen.

Bijlagen:

- Competentie en vaardigheden methode: het MscPsy volgsysteem
- MscPsy volgsysteem (concept) (Excell bestand)

Link naar:

- [Handreiking Inzet masterpsychologen in de ouderenzorg NIP](#)
- [Norm voor vakbekwaamheid NIP](#)

Nog te ontwikkelen:

- Persoonlijk ontwikkelingsplan voor de masterpsycholoog

Eventueel op te vragen bij de auteur:

- Rekenmodel eerlijke werkverdeling vakgroep psychologie

Dankwoord:

Dit beleidsvoorstel en de bijlagen zijn geschreven met input van collega psychologen uit het beleidsteam “Waarborgen van de kwaliteit van de psycholoog”: Marye Hogenboom, Margery Peereboom en Christine Makkes – Van der Deijl.

Feedback is gegeven door Marieke Geene, Renate ten Dijke, Layla Leerschool en Caroline Wiebenga.

Competentie- en vaardigheden methode: MscPsy volgsysteem

(Gebaseerd op het competentiemodel en de KBS'en uit Toetsboek GZ-psycholoog 2018)

- Masterpsychologen worden gesteund in het behalen van persoonlijke leerdoelen.
- Masterpsychologen worden gesteund in de ontwikkeling van de volgende competenties, zoals ook in de GZ-opleiding:
  - Psychologisch handelen
  - Communicatie
  - Samenwerking
  - Kennis en Wetenschap
  - Maatschappelijk handelen
  - Organisatie
  - Professionaliteit
  - Methodisch werken

Voor het begeleiden van de masterpsychologen in de ouderenzorg is ervoor gekozen 8 van de 11 thema's uit het toetsboek GZ-psycholoog aan bod te laten komen. De thema's Verslavings- en middelengerelateerde stoornissen, Somatische symptoomstoornis en verwante stoornissen en Ontwikkelingsstoornissen zijn buiten beschouwing gelaten. Aan het thema Stemmingsstoornissen is als onderwerp doodsverlangens toegevoegd; een relevant thema binnen de doelgroep ouderen.

In het MscPsy volgsysteem zijn relevante KBS –toetsen opgenomen en waar nodig geacht zijn die aangepast aan het werken in het verpleeghuis. KBS staat voor Kenmerkende BeroepsSituaties. De nadruk bij competentiegericht opleiden ligt op het in de praktijk zichtbaar maken van verworven kennis, vaardigheden en attitude. De KBS-toetsen zijn ontwikkelingsgerichte toetsen waarbij de nadruk ligt op het verkrijgen van feedback.

Thema Diagnostiek en Rapportage

- Psychologisch rapport schrijven
  - Neuropsychologisch onderzoeksverslag
  - Psychologisch onderzoeksverslag
  - Omgangsadvies
  - Psychologisch behandelplan
  - Signaleringsplan
  - Brief CIZ
- Voor- en nabespreken van een psychologisch onderzoek met betrokkenen
  - Verhelderen verwijzing
  - Uitleg onderzoek incl. Diens rechten aan cliënt/bewoner
  - Uitslaggesprek
- Hetero-anamnestiche informatie verzamelen
  - Gestructureerde hetero-anamnese
  - Kennis en gebruik hetero-anamnestiche vragenlijsten

Thema Angst-, en trauma gerelateerde stoornissen

- Diagnosticeren van een angststoornis bij een bewoner
- Diagnosticeren van een trauma- of stress gerelateerde stoornis bij een bewoner
- Indicatiestelling en vaststellen van een behandelplan bij een bewoner met een angst, of trauma gerelateerde stoornis en dit communiceren aan de betrokkenen
- Uitvoeren en evalueren van (mediatieve) behandeling bij een bewoner met een angst- of dwangstoornis

Thema Stemmingsstoornissen en doodsverlangens

- Diagnosticeren van een stemmingsstoornis bij een bewoner
- Analyseren van doodsverlangens
- Behandeling indiceren en plannen bij een bewoner met een stemmingsstoornis of doodsverlangens en dit communiceren aan de betrokkenen
- Uitvoeren en evalueren van een (mediatieve) behandeling bij een bewoner met een stemmingsstoornis of doodsverlangens

Thema Psychotische stoornissen

- Diagnosticeren van een psychotische stoornis bij een bewoner, bijv. Delier
- Behandeling indiceren en plannen bij een bewoner met een psychotische stoornis zoals delier en dit communiceren aan de betrokkenen
- Uitvoeren en evalueren van (mediatieve) behandeling bij een bewoner met een psychotische stoornis zoals delier

Thema Gedragsstoornissen

- Diagnosticeren van een gedragsstoornis bij een bewoner
- Indicatiestelling en vaststellen van een behandelplan bij een bewoner met gedragsstoornis en dit communiceren aan de betrokkenen
- Uitvoeren en evalueren van een (mediatieve) behandeling bij een bewoner met een gedragsstoornis

Thema Neurocognitieve stoornissen

- Diagnosticeren van een neurocognitieve stoornis bij een bewoner
- Indicatiestelling en vaststellen van een behandelplan bij een bewoner met een neurocognitieve stoornis en dit communiceren aan de betrokkenen
- Uitvoeren en evalueren van een behandeling bij een bewoner met een neurocognitieve stoornis (i.h.k.v. de neurocognitieve stoornis)

Thema Persoonlijkheidsstoornissen

- Diagnosticeren van (kenmerken van) een persoonlijkheidsstoornis bij een bewoner
- Indicatiestelling bij een bewoner met (kenmerken van) een persoonlijkheidsstoornis en dit communiceren aan de betrokkenen
- Uitvoeren en evalueren van een (mediatieve) behandeling bij een bewoner met (kenmerken van) een persoonlijkheidsstoornis

Thema Beleid en organisatie

- Participeren in een multidisciplinair overleg (MDO)
- Participeren in een gedragsvisite
- Kennis en toepassing van de Wet Zorg en Dwang
- Kennis van overige wet- en regelgeving: WLZ, WGBO, BIG, beroepscode
- Verzorging klinische les en/of scholing (indien van toepassing)
- Deelname aan vakgroep overstijgende taken (indien van toepassing).

Algemene afspraken

- De masterpsycholoog is verantwoordelijk voor het eigen psychologisch handelen, verricht zelfstandig haar werk, neemt alleen taken op zich waarvoor zij bekwaam is en zich bekwaam voelt en treedt daarbij op als behandelend psycholoog.
- De masterpsycholoog is verantwoordelijk voor het inbrengen van casuïstiek of thema's in de begeleiding.
- De masterpsycholoog kan naar eigen inzicht begeleiding vragen rondom psychologisch inhoudelijke zaken, dan wel overstijgende zaken in de organisatie.
- De masterpsycholoog bespreekt bewoners die in aanmerking komen voor diagnostiek en behandeling met de begeleider totdat de psycholoog hierin bekwaam is. De masterpsycholoog overlegt altijd met de begeleider in geval van:
  - (dreigende) conflictsituaties of verstoorde relatie met cliënt, familie of andere hulpverlener/ medewerker
  - Ernstig probleemgedrag met (risico op) gevaar voor client of zijn omgeving
  - Suïcidale uitlatingen/gedragingen van de client
  - Behoeft van de psycholoog aan overleg, ondersteuning, toetsing
- De masterpsycholoog noteert (achter slotje) in het Ysis dossier van betrokken bewoner indien er overleg met een begeleider is geweest en wie dat was.
- Bij meer dan 5 werkdagen afwezigheid van de begeleider wordt er door de begeleider indien nodig een waarnemend begeleider geregeld.
- Er is elke werkdag van de masterpsycholoog een GZ-psycholoog beschikbaar als achterwacht voor consultatie als de begeleider niet aanwezig of bereikbaar is.
- De begeleider stelt zich actief op in de begeleiding van de masterpsycholoog, bij voorbeeld door het bijwonen van een behandeling, het meelezen van rapportages en ook het terugkijken van opnames van bijvoorbeeld een adviesgesprek.
- De masterpsycholoog wordt door de begeleider uitgenodigd om mee te kijken in diens werkzaamheden. Bijvoorbeeld bij diagnostiek, behandeling, verslaglegging en overleggen zoals een MDO of gedragsvisite.
- Bij een eventuele sollicitatie naar de GZ opleidingsplek in het samenwerkingsverband, wordt de werkbegeleider gevraagd input te leveren over inhoud en proces van de ontwikkeling van de masterpsycholoog. De werkbegeleider geeft informatie pas na overleg met de masterpsycholoog.
- De frequentie van de begeleiding wordt in overleg vastgesteld, met een minimum van 1x per maand en een maximum van 1x per week.
- De begeleiding wordt tenminste elke 6 maanden geëvalueerd of eerder indien wenselijk.
- Het is wenselijk dat er overlap is in de werklocaties van de begeleider en de masterpsycholoog. In de praktijk is dit niet altijd haalbaar.